

11 oktober 2020

IS....: LEVEN BIJ DE TIJD

Bijbellezing: Prediker 3, vers 1 t/m 15

De Prediker denkt na... Hij denkt en hij denkt, over het leven, over de tijd die verstrijkt: het is zo'n bijzonder groots geheel met allemaal dingen die elkaar afwisselen, dingen die vaak tegenovergesteld aan elkaar zijn. Een tijd waarin je blij bent en een tijd waarin je huilt. Een tijd van dingen opruimen en een tijd van dingen bewaren. Een tijd, ja hetzelfde tijdstip soms zelfs, waarin er in de ene straat een kind wordt geboren en in een andere straat iemand sterft. Zoveel tegenstellingen, die als allemaal puzzelstukjes één grote puzzel vormen. ... Maar dat maakt het ook wel tot een heel ingewikkelde puzzel. Prediker zegt het zo: *¹¹God zorgt ervoor dat alles op de juiste tijd gebeurt. En hij heeft de mensen geleerd om dat te begrijpen. Toch begrijpt een mens nooit helemaal wat God doet.* De mens ziet wel allemaal verbindingen tussen verleden en heden, tussen heden en toekomst. En wij merken inderdaad dat dingen elkaar afwisselen in het leven: vreugde en verdriet, liefde en haat. En Prediker heeft ook gelijk als hij zegt dat God ook bepaalde dingen steeds weer terug laat komen: ziekten, wereldwijde epidemieën, oorlogen, maar ook mooie tijden van opbloei en welvaart. Wij mensen proberen heel diep over de tijd te denken en te begrijpen en van de tijd te leren..., maar het geheel van het leven, van de tijd van begin tot einde te bevatten, te begrijpen, dat kunnen wij niet. Dat is veel te groot voor ons. Waarom al die puzzelstukjes bij elkaar van vreugde en verdriet, van dansen met elkaar en eenzaam stilzitten? En waarom de een dit meemaakt en de ander dat? En waarom sommige dingen steeds weer terugkeren in de tijd en wat de zin ervan is? En ja, wat wij er aan kunnen doen? Aan heel veel dingen kunnen wij niets doen. Die dingen gebeuren, zoals ze gebeuren. Het komt, zoals het komt. Prediker zegt daarom ook: *¹¹God zorgt ervoor dat alles op de juiste tijd gebeurt. En hij heeft de mensen geleerd om dat te begrijpen. Toch begrijpt een mens nooit helemaal wat God doet. ¹²Daarom zeg ik: Je kunt maar het beste vrolijk zijn en van het leven genieten.* Met andere woorden: je kunt er beter maar gewoon het beste van maken, want je komt er toch niet uit. Geniet wat er te genieten valt. Leef met volle teugen.

Maar dat gaat wel erg snel... en misschien vind je het ook wel erg makkelijk klinken ... een beetje plat misschien wel. Dat je gewoon moet genieten wat er te genieten valt. Tja, voor zo'n boodschap hoef je niet in de kerk te komen. Dat kan je overal lezen en horen. Op social media, in reclames die je vertellen dat je jezelf wel eens mag verwennen, dat je moet genieten en dat je daarom vooral dit of dat moet kopen. Wat kunnen wij nu van deze woorden, dit diepe nadenken van de Prediker leren? Waarom zou God nu deze woorden in de Bijbel geven en wat moet je er morgen mee? Ik noem in de rest van mijn verhaal vier punten:

(1) Allereerst vertelt Prediker ons dus dat al die tegenstellingen die er zijn, dat die allemaal bij het leven horen. Vreugde en verdriet. Gezondheid en ziekte. Leven en dood. Oorlog en vrede. Prediker zegt niet dat dit allemaal volmaakt is. Nee, God wil helemaal niet dat er oorlog is en dat er verdriet is en dat er dood is en dat er haat is. Maar het is er wel. Nou, *daar moeten wij onze ogen niet voor sluiten*, zo leer ik van de Prediker. Ik zeg dit met nadruk, omdat je dit niet overal hoort. Ik hoor vaak op reclames over genieten en over plezier en over relaxen. Ik ben nog weinig reclames tegengekomen waarin wij worden aangemoedigd om te gaan ploeteren, om je suf te leren voor een repetitie. Nee, volgens een reclame is een LOI-cursus ontzettend leuk en interessant en niet zwaar. Verder hoor ik op tv en in social media altijd over een gezond lichaam, maar bijzonder weinig dat je soms moet leren omgaan met je ziekte, of dat je genoeg moet nemen met je jeugdpuistjes. (Prediker zou gewoon zeggen: er is een tijd van puistjes en er is een tijd zonder puistjes.) Nee, het leven moet mooi zijn, zo hoor je overal om je heen. Niet al te moeilijk. Leuk. Interessant. Zinvol. Gezellig. Maar, zo zegt Prediker..., het leven is vaak helemaal niet zo gezellig. En heel veel is gewoon niet maakbaar, daar kan je niets aan doen, het is zoals het is. Waarom vertel ik je dit? Nou, ik kom in mijn werk zoveel mensen tegen die niet plezier hebben in het leven. Mensen van wie het leven heel erg moeilijk is. Omdat zij een handicap hebben. Omdat zij geen relatie kunnen krijgen. Omdat zij een hekel hebben aan hoe zij eruit zien. Omdat zij worstelen met hun geaardheid. Omdat zij dingen niet voor elkaar krijgen, die zij zo graag zouden willen. Dat is ook het leven. ... Ik hoop dat jij net zoals Prediker beide kanten van het leven blijft zien, *zodat je niet teleurgesteld zult raken in het leven*. Echt: God wil je het goede geven, God heeft leven voor je op het oog, echt leven! Maar dan zullen jij en ik nog heel vaak dingen niet begrijpen. Want de wereld is niet zo mooi, leuk, relaxed als je wordt voorgeschoteld. Heel veel in je leven is niet maakbaar en 'komt wel weer goed'. 'Alles komt goed', zo zeggen mensen wel eens. Maar dat is helemaal niet waar. Fakenews! De woorden van Prediker bewaren je voor teleurstellingen en nemen jouw leven echt serieus. God neemt jouw leven echt serieus! Leef daarom bij de tijd. Voor alles – voor al die goede dingen, maar ook voor al die andere dingen - is op deze wereld een tijd. Helaas..., maar waar.

Volgende punt (2): Er is voor alles in het leven een geschikte tijd, zegt de Prediker. Voor lachen en voor huilen. Voor liefhebben en voor haten. Het is daarom goed om bij de tijd, bij die specifieke tijd te leven. Wat bedoel ik? Nu, het is belangrijk als je verdrietig bent, dat je dat moment van verdriet echt serieus neemt. Maar ook dat moment waarop je echt blij bent. En ook dat moment waarop je echt heel boos op iemand bent. Maar ook dat moment waarop je echt liefde voelt. Op een of andere manier vinden wij mensen dat soms heel lastig. Als wij ons verdrietig voelen, dan willen wij daar zo snel mogelijk van af zijn. Natuurlijk is dat ook wel te begrijpen, maar zo werkt het helaas niet. Als je van iemand afscheid moet nemen die je heel dierbaar is, dan kost dat tijd. Echt tijd. Dan kan je dat niet versnellen of wegstoppen, dan moet je door je tranen heen, door de pijn heen. En hoe minder tijd je ervoor neemt, hoe langer het zal duren. Maar ook het moment dat je heel erg boos bent. Ook dan moet je niet je emoties verstoppen en je gevoelens inslikken, maar het serieus nemen. Die tijden mogen er zijn, *omdat* zij er zijn. Zo is het leven. Je hoeft niet altijd vrolijk en

optimistisch te zijn, of heel volwassen beheerst en kalm, of stoer en zelfverzekerd. Hier in de kerk, op het terrein van Gods gemeente, hier voor God, mogen wij onze maskers afdoen en leven wij het leven met alle ups en downs, soms zo diep gelukkig en soms zo diep zwaar.

Soms wordt dat wel eens 'bewust leven' genoemd. Bewust leven. De tijd nemen voor de dingen. Ja, want soms vliegen wij ook maar van hot naar her. Velen van ons, misschien jij ook wel, zijn altijd druk, druk met werk of school, druk met sport, druk met ik weet niet wat wij allemaal hebben..., maar blijkbaar heeft alles dus een tijd. Huilen en lachen. Maar ook werken en rusten. Ploeteren en genieten. Spreken en zwijgen. Vechten en je wapens even neerleggen. Hoe dat allemaal precies zit, dat is voor iedereen verschillend. Voor een jongen in zijn examenjaar is dat anders dan voor een meisje in groep 7. En voor een moeder met een drukke baan is dat anders dan voor een vader die vanwege gezondheidsproblemen thuis zit. Maar ik zou je willen vragen om

met deze gedachten van Prediker eens je weekplanning langs te gaan: is de tijdsverdeling een beetje goed? Is er een stukje ruimte voor rust? En zijn de dingen waar je ontspanning zoekt nog wel ontspanning of is dat ook stressen geworden? Is er ook voldoende ruimte voor God? Voor groeien in je geloof? En ruimte voor andere mensen, of is het vooral jouw agenda met jouw plannen en moeten en wensen? Prediker ziet een puzzel met allemaal verschillende puzzelstukjes: zo is het leven, zo zegt hij. Nee, het leven is niet zoals God in het begin het leven had bedoeld. En alles begrijpt Prediker ook niet van het leven. Maar voor alles is blijkbaar een geschikte tijd. *Leef jij een beetje bewust bij de tijd?*

(3) En toch ondanks al deze mooie opmerkingen vindt Prediker dit leven nog heel erg lastig. Alles heeft zijn tijd, o.k., alles moet misschien ook wel zijn tijd krijgen op deze wereld..., maar waarom is dit allemaal dan zo zoals het is? God heeft alles een tijd gegeven, God heeft ons een besef van tijd gegeven (wij zien de tijd als verleden, heden en toekomst, in tegenstelling tot de dieren), maar waarom gaan alle dingen voorbij? Wat stelt het leven voor, als je nu misschien jong bent en straks zo ook weer oud bent en een keer zult sterven? De tijd lijkt wel een kringetje: mensen komen, mensen gaan. Mensen worden geboren en mensen gaan dood. En bepaalde dingen komen steeds weer terug in die kring van de tijd: oorlogen, ziekten enzovoort. Je kunt dan wel leuk wat eten en drinken en het goede leven leven, zoals de Prediker ons adviseert, maar is dat alles? Wat is de zin van mijn leven? Wat is de zin van mijn leven, als ik zo'n heel klein stipje op die hele grote tijdslijn ben?

Ik kwam ergens een heel mooi beeld tegen: een bloempje dat ergens hoog op een berg prachtig bloeit. Je zou je afvragen: waarom bloeit dat bloemetje daar? Zij groeien en bloeien en zij gaan dood, vaak zonder dat iemand het ziet. Wat is de zin ervan? ... Nu, dat kleine bloemetje bloeit voor haar Schepper, voor God. Zij bloeit voor God, zo klein en nietig als zij is, maar voor God waardevol. Ik hoop dat jij ook zo'n bloemetje voor God zult zijn. Een bloeiend bloemetje voor Degene die jou heeft bedacht en heeft gewild. Misschien ziet haast niemand je, ziet

niemand jouw bloei. Misschien vind je jouw bloeiende leven zelf ook wel bijzonder weinig voorstellen. Misschien vind je het wel heel lastig om je plekje op deze hele grote, grillige wereld, in te nemen. Wees dan maar gewoon zo'n bloemetje voor de Schepper. Probeer niet groter, of beter, of anders te zijn. God heeft jou dit plekje op de wereld gegeven. Je mag er zijn. Je mag leven in de knop hebben. Je mag bloeien. Ook al is dat soms misschien heel erg lastig. Ook al begrijp je soms zo bijzonder weinig van het leven, van je eigen leven, van de wereld om je heen. Je mag er voor de Schepper zijn, Hem eren. En Hij zorgt voor Zijn bloemen. Voor Hem heb je niet minder dan oneindige waarde. Dat ben jij. Leef daarom bij de tijd, in de tijd die je hebt gekregen van God. Het klopt: dat bloempje in zo'n oneindige berglandschap, dat zich maar heel eventjes boven de grond laat zien en dan weer vergaat, wat stelt het voor? Maar voor de Schepper is juist dat ene bloempje ook zo bijzonder kostbaar.

(4) En straks – dat is het laatste wat ik vanuit onze overpeinzen met de Prediker wil meegeven – straks zal alles wat de Prediker hier nu overpeinst over het leven en over de tijd verleden tijd zijn. Straks zullen leven en dood, huilen en lachen, rouwen en dansen elkaar namelijk niet meer afwisselen. Want Jezus heeft een nieuwe tijd voor deze wereld gebracht. Jezus heeft dat kringetje waarin wij mensen ronddraaien opengebroken. Hij heeft aan het leven van ons mensen met al zijn diepten en vragen een nieuw begin gegeven. Helemaal aan het einde van de Bijbel kan je daarom deze prachtige woorden lezen – ik heb ze in de afgelopen week nog met iemand gelezen die het van heel nabij heeft ervaren dat de tijd van leven wordt afgewisseld met de tijd van sterven: *‘God zal hun tranen drogen. Niemand zal meer sterven, en er zal geen verdriet en geen pijn meer zijn. Want alles van vroeger is verdwenen.’* (Het zal straks dus niet allemaal weer terugkomen, zoals de Prediker vertelde! Nee:) *‘God, die op zijn troon zat, zei: ‘Ik maak alles nieuw.’*

Ik hoop dat jij en ik zullen bloeien voor God in ons kleine leventje, ondanks alle dingen die wij niet weten en begrijpen.

Ik hoop en bid dat wij zullen bloeien tot het moment dat de eeuwige lente op Gods nieuwe wereld zal aanbreeken.